

महाराष्ट्र विधानसभा

तिसरे अधिवेशन, २०१७

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

राज्यातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमात आपत्ती व्यवस्थापन विषय अनिवार्य करण्याबाबतचा प्रस्ताव

- (१) २६७५४ (३०-०७-२०१५). अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमात आपत्ती व्यवस्थापन विषय अनिवार्य करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर अभ्यासक्रमाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,
- (३) असल्यास, व्यावसायिक अभ्यासक्रमात आपत्ती व्यवस्थापन विषय अनिवार्य करण्याबाबत शासनाकडून कोणता निर्णय घेण्यात आला वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?
- श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही,
- (२) प्रश्न उद्भवत नाही,
- (३) राज्यातील अनेक अकृषी विद्यापीठांमध्ये आपत्ती व्यवस्थापन हा विषय ऐच्छिक स्वरूपात शिकविला जातो, काही विद्यापीठांनी विशेष विद्याशाखेत सदर विषय अनिवार्य केलेला आहे,
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही,

परराज्यातील बोगस विद्यापीठाच्या प्रमाणपत्राच्या गैरवापराबाबत

- (२) ३०८३५ (२३-१२-२०१५). श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) परराज्यातील बोगस विद्यापीठाच्या प्रमाणपत्राचा वापर करून नोकरी अथवा शिक्षणासाठी केला जाणारा गैरवापर रोखण्यासाठी प्रमाण पत्रे तपासण्याची काही यंत्रणा आहे काय, असा प्रश्न मा.उच्च न्यायालयाने उपस्थित केला असल्याची बाब दिनांक २ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे हे खरे आहे काय,

वि.स. ३१३ (२)

- (२) असल्यास, बोगस प्रमाण पत्राची तपास करण्याकरिता यंत्रणा स्थापन करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे.
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) हे खरे आहे, सदरबाबत परराज्यातील बोगस पदव्यांचा वापर उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गतच्या आस्थापनांवर नोकरीसाठी किंवा उच्च शिक्षणासाठी केल्यास सदर विद्यापीठामार्फत मूळ पदवी प्रमाणपत्र प्रदान करणाऱ्या विद्यापीठांकडून त्यांची पडताळणी करून घेतली जाते तसेच आवश्यकतेनुसार समकक्षता तपासली जाते,

(२) राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांकडून प्रदान करण्यात येणारी पदव्यांची प्रमाणपत्रे विद्यार्थ्यांनी पुढील उच्च शिक्षणासाठी किंवा नोकरीसाठी सादर केलेल्या संस्थांमार्फत प्रमाणपत्रे प्रदान केलेल्या सदर विद्यापीठास पडताळणीसाठी प्राप्त झाल्यानंतर त्यांची वैधता तपासून प्रमाणित करण्यात येते,

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालम (जि. परभणी) तालुक्यामध्ये निकृष्ट दर्जाच्या शालेय पोषण आहाराबाबत

- (३) ३८३९८ (२१-१-२०१६). **श्री.विजय भांबळे (जितूर) :** सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पालम (जि. परभणी) तालुक्यामध्ये दिनांक ८ ऑगस्ट २०१५ रोजी शालेय पोषण आहाराच्या केलेल्या तपासाअंती शालेय पोषण आहार हा अत्यंत निकृष्ट दर्जाचा असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी माहे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये लोकप्रतिनिधीनी संबंधितांविरूद्ध तक्रार केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, दोषीं विरूद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (२७-६-२०१७) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षा नियंत्रकांच्या सहाय्य असलेल्या कोऱ्या गुणपत्रिका रस्त्यावर पडलेल्या आढळल्याबाबत

- (४) ४१२७३ (०५-०५-२०१६). **श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला) :** सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षा नियंत्रकांच्या सहाय्य असलेल्या कोऱ्या गुणपत्रिका दिनांक १८ जानेवारी, २०१६ रोजी रस्त्यावर पडलेल्या आढळून आल्या, हे खरे आहे काय,

वि.स. ३१३ (३)

- (२) असल्यास, सदर विद्यापीठ प्रशासनाने कंत्राटदारावर कोणतीही कारवाई केली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच विद्यापीठाच्या कोऱ्या गुणपत्रिका कंत्राटी पध्दतीने बाहेर छपाई करण्यासाठी देताना परीक्षा विभागाने काळजी घेणे आवश्यक असतांनाही कोणतीच खबरदारी घेतली नाही, हे खरे आहे काय,
- (४) उक्त प्रकरणी शासनाच्या वतीने कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) होय, हे खरे आहे.

- (२) होय, हे खरे आहे. अनेक वर्षांपासून गुणपत्रिका छपाईचे काम बाहेरील कंत्राटदाराकडून करण्यात येते. नेहमीच्या पध्दतीप्रमाणे गुणपत्रिका छपाईसाठी चार चाकी वाहनातून घेऊन येत असताना अपघाताने गुणपत्रिकेचा एक गड्डा वाहनातून रस्त्यावर पडला. गुणपत्रिकेचा गड्डा रस्त्यावर पडल्याचे लक्षात येताच संबंधितांनी तो गड्डा व त्यातील सर्व गुणपत्रिका ताब्यात घेतल्या. रस्त्यावर पडलेल्या गुणपत्रिकेच्या गड्ड्यातील सर्व गुणपत्रिका परत मिळालेल्या असून कोणतीही कोरी गुणपत्रिका रस्त्यावर/कोणत्याही व्यक्तिकडे राहिलेली नाही.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) भविष्यात अशा प्रकारची घटना घडू नये म्हणून गुणपत्रिका छपाईचे काम भविष्यकाळात विद्यापीठ परिसरातच करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेने पवना नदी स्वच्छतेसाठी आराखडा सादर केल्याबाबत

- (५) ४९२५० (१६-०५-२०१६). श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेकडून पवना नदी स्वच्छते करिता ३४३ कोटी रुपयांचा आराखडा राज्य शासनास सादर केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती उपाय योजना केली अथवा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रामदास कदम (१६-०६-२०१७) (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) पवना नदी स्वच्छतेकरिता आयुक्त, पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेकडून प्राप्त झालेला प्रस्ताव राष्ट्रीय नदी कृती योजनेतर्गत समाविष्ट करण्यासाठी दिनांक १९/११/२०१५ रोजी संचालक, राष्ट्रीय नदी संवर्धन संचालनालय, पर्यावरण व वन मंत्रालय, दिल्ली येथे पाठविण्यात आला होता. तथापि, केंद्र शासनाच्या दिनांक ११/०१/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये अर्थसंकल्पिय तरतूद अपुरी असल्याने सदर प्रस्तावाचा विचार करणे शक्य होणार नाही

याबाबत कळविले आहे. सदर पत्राच्या अनुषंगाने या विभागाकडून दिनांक २१/०३/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये आयुक्त, पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका यांना अर्थसंकल्पिय तरतूद अपुरी असल्याने सदर प्रस्तावाचा विचार करणे शक्य नसल्याबाबत कळविण्यात आले आहे.
(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शालेय पुस्तकांचे विक्रेते पुस्तकांच्या मूळ रकमेवर बनावट किंमतीचे स्टीकर लावून पालकांची फसवणुक करित असल्याबाबत

(६) ५०७६८ (१२-०५-२०१६). श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोफत व सक्तीच्या शिक्षण हक्क कायद्यानुसार विद्यार्थ्यांची व पालकांची अडवणूक करु नये असे शासनाचे आदेश असतानाही राज्यातील शालेय पुस्तकांचे विक्रेते पुस्तकांच्या मूळ रकमेवर बनावट किंमतीचे स्टीकर लावून पालकांची फसवणुक करित असल्याचे प्रकार धुळे व जळगांव जिल्ह्यात नुकतेच निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अशा फसवणुक करणाऱ्या विक्रेत्यांविरुद्ध शासन कोणती कारवाई करणार आहे वा करित आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक येथे सर्वशिक्षा अभियानातर्गत महापालिकेच्या शिक्षण विभागाकडून माध्यमिक विद्यालयातील विद्यार्थीनींना सायकली मिळाल्या नसल्याबाबत

(७) ५२४७७ (१२-०५-२०१६). श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक येथे सर्वशिक्षा अभियानातर्गत महापालिकेच्या शिक्षण विभागाकडून मुलींच्या शिक्षणाचे प्रमाण वाढावे यासाठी माध्यमिक विद्यालयातील इयत्ता आठवी ते दहावी पर्यंतच्या तीन कि.मी. किंवा त्यापेक्षा अधिक अंतरावरून शाळेत येणा-या मुलींना सायकलीसाठी पैसे देण्यात येतात मात्र या वर्षी एकाही विद्यार्थीनीला या योजनेतून सायकल मिळाली नसल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१६ च्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुलींच्या शिक्षणांचे चिंताजनक प्रमाण लक्षात घेता सदर योजना राबविण्यासाठी शासनाने कोणती उपयायोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) व (२) नाशिक महानगरपालिकेतर्गत इ. ८ वी ते १० वी मधील पात्र विद्यार्थीनींना सन २०१४-१५ मध्ये सायकल खरेदीसाठी आर्थिक तरतुद उपलब्ध करून देण्यात आली होती. तथापि, सन २०१५-१६ मध्ये यासाठी तरतुद करण्यात आली नाही. (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईत झालेल्या "मेक इन इंडिया" सप्ताहात झालेल्या सामंजस्य करारापैकी
२८९ उद्योगांनी राज्य सरकारकडे जमीनीची मागणी केलेबाबत**

(८) ५४२९२ (२२-०८-२०१६). श्री.मंगलप्रभात लोढा (मलबार हिल), श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), श्रीमती तृप्ती सावंत (वांद्रे पूर्व), श्री.सदा सरवणकर (माहिम), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईत झालेल्या "मेक इन इंडिया" सप्ताहात झालेल्या सामंजस्य करारापैकी २८९ उद्योगांनी राज्य सरकारकडे जमीनीची मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यापैकी किती उद्योजकांना भूखंड देण्यात आले आहेत,
- (३) असल्यास, ज्या उद्योजकांना भूखंड देण्यात आले आहेत त्या भूखंडावरील उद्योग निर्मितीची सद्यःस्थिती काय आहे व या उद्योग-धंद्यातून राज्यातील किती बेरोजगारांना नोकऱ्या मिळण्याबाबत शासनाने बंधन वा अट उद्योजकांवर घातली आहे?

श्री. सुभाष देसाई (१९-०६-२०१७) :

- (१) व (२) मुंबईत झालेल्या मेक इन इंडिया सप्ताहामध्ये महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळासोबत झालेल्या ३३८ सामंजस्य करारापैकी २४२ उद्योजकांनी भूखंडाची मागणी केली होती.त्यापैकी २१५ उद्योजकांना भूखंड देण्यात आले आहेत.
- (३) ज्या उद्योजकांना भूखंडाचे वाटप करण्यात आले आहे त्या भूखंडावर उद्योग निर्मितीचे काम सुरु असून सदर उद्योगनिर्मितीपासून राज्यातील सुमारे ११ लाख बेरोजगारांना रोजगार मिळणे अपेक्षित आहे. शासनाने दिनांक १७/११/२००८ च्या शासन निर्णयान्वये ८०% स्थानिक लोकांना नोकऱ्यांमध्ये प्राधान्याने घेण्याबाबत धोरण निश्चित केले आहे व त्याचा नियमित आढावा घेण्यासाठी जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालीसमिती गठीत केली आहे.तसेच सदर धोरणाच्या अनुषंगाने अंमलबजावणी व संनियंत्रण ठेवण्यासाठी राज्यस्तरावर विकास आयुक्त (उद्योग) यांच्य अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे.

कोरेगांव (जिल्हा सातारा) येथील सरस्वती विद्यालयाच्या मुख्याध्यापकासह अन्य दोघांनी शालेय पोषण आहारातील धान्याचे अपहार केल्याबाबत

- (९) ५४८६२ (२२-०८-२०१६). श्री.विजय औटी (पारनेर), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कोरेगांव (जिल्हा सातारा) येथील सरस्वती विद्यालयाच्या मुख्याध्यापकासह अन्य दोघांनी शालेय पोषण आहारातील धान्याचा अपहार केल्याचे दिनांक २१.४.२०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच दिनांक १९ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मु. पो.नागेवाडी, ता. सातारा (जि. सातारा) येथे नामदेव अंतू सावंत यांच्या घरात सरस्वती विद्यालय, कोरेगाव असा शिक्का मारलेली शालेय पोषण आहाराची तांदुळ, मुगडाळ, वाटाणा, अशी ४० ते ५० पोती खुल्या बाजारात विक्री करिता साठा करून ठेवल्याने सातारा तालुका पोलीसांनी घातलेल्या छाप्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच, यापूर्वी कोरेगांवा मधील एका व्यापा-याच्या सातारा येथील गोदामात तत्कालीन जिल्हा पुरवठा अधिका-यांनी घातलेल्या धाडीमध्ये मोठ्या प्रमाणात शालेय पोषण आहार सापडला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास आहार खुल्या बाजारात विक्री करिता उपलब्ध करून देणा-या संबंधीत शिक्षण संस्थेच्या मुख्याध्यापक व पदाधिकारी यांचे विरोधात तसेच सातारा जिल्हयातील शिक्षण संस्थाना पोषण आहाराचा पुरवठा कोणत्या व्यक्ती व संस्थामार्फत करण्यात येतो,याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) सरस्वती विद्यालय, कोरेगाव, जि. सातारा येथे शालेय पोषण आहार योजनेतील धान्याच्या अपहाराबाबत दोषी मुख्याध्यापकास निलंबित करण्यात आले असून मुख्याध्यापकांवर फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सदयस्थितीत प्रकरण न्याय प्रविष्ट आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबईतील वाशी येथील एपीएमसीमध्ये तसेच अमरावती येथे घातक रसायनमिश्रीत औषधांचा वापर फळे पिकवण्यासाठी करत असल्याबाबत

- (१०) ५५८८२ (०५-०८-२०१६). श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील

(उस्मानाबाद), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), डॉ.सुनिल देशमुख (अमरावती) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नवी मुंबईतील वाशी येथील एपीएमसीमध्ये घाऊक फळ व्यापारी शासनाने बंदी घातलेल्या घातक रसायनमिश्रीत औषधांचा वापर विनापरवाना फळे पिकवण्यासाठी करत असल्याचे माहे मे २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच अमरावती (जि.अमरावती) शहरात मोठ्या प्रमाणात कच्ची फळे रासायनिक पदार्थ लावून पिकवली जात असल्याची बाब अन्न व औषध प्रशासन विभागाने माहे मे २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान टाकलेल्या धाडीत निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, प्रश्न भाग (१) प्रकरणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २९ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास तसेच वारंवार अन्न व औषध प्रशासन आणि एपीएमसी प्रशासनाकडे तक्रारी केलेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर औषधांचा वापर करतांना कामगारांना देखील त्रास होत असल्याने कामगारांचे आरोग्य धोक्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त सर्व प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार रसायनमिश्रीत फळांमुळे नागरीकांच्या आरोग्यावर घातक परिणाम होत असल्याने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट (१६-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

- (२) अमरावती शहरात प्रशासनाच्या नियमित तपासणी अंतर्गत फळांचे एकूण ०९ नमुने विश्लेषणार्थ घेण्यात आले होते. त्यापैकी तपासणीअंती ०३ नमुने प्रमाणित तर ०६ नमुने असुरक्षित घोषित करण्यात आलेले आहेत. असुरक्षित नमुन्यांप्रकरणी खटले दाखल करण्याची कारवाई करण्यात येत आहे.
- (३) अन्न व औषध प्रशासनास अशा आशयाची तक्रार प्राप्त झालेली नाही परंतू एपीएमसी प्रशासनास दि. २६/०४/२०१७ रोजी अशा आशयाची एक तक्रार प्राप्त झाली होती.
- (४) हे खरे नाही.
- (५) अमरावती शहरात प्रशासनाच्या नियमित तपासणी अंतर्गत फळांचे एकूण ०९ नमुने विश्लेषणार्थ घेण्यात आले होते. त्यापैकी तपासणीअंती ०३ नमुने प्रमाणित तर ०६ नमुने असुरक्षित घोषित करण्यात आलेले आहेत. असुरक्षित नमुन्यांप्रकरणी खटले दाखल करण्याची कारवाई करण्यात येत आहे.
- (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाच्या एप्रिल महिन्यात झालेल्या बी.ए. पॉलिटिक्सच्या प्रश्नपत्रिकेत
थोर राष्ट्रपुरुषांचा घोर अपमान करण्यात आल्याबाबत**

(११) ५६८३२ (२२-०८-२०१६). श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.वैभव नाईक (कुडाळ), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाच्या माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये झालेल्या बी.ए. पॉलिटिक्सच्या प्रश्नपत्रिकेत थोर राष्ट्रपुरुषांचा घोर अपमान करण्यात आल्याचे दिनांक २५ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बी.ए.पॉलिटिक्सच्या प्रश्नपत्रिकेत राष्ट्रपुरुषांची नावे संक्षिप्त अध्याक्षरात छापण्यात आली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राष्ट्रपुरुषांचा अवमान व अपमान होऊनये यासाठी शासनाने विद्यापीठ व्यवस्थापनाकडे चौकशी करून संक्षिप्त नावे छापणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत विद्यापीठ प्रशासनास कळविले आहे हे खरे आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे तसेच सद्यःस्थिती काय आहे. ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) राजकीय विचार या तृतीय वर्षाच्या प्रश्नपत्रिकेत थोर राष्ट्रपुरुषांची नावे संक्षिप्त अक्षरात छापण्यात आली होती. ह्यासाठी परिक्षा मंडळाने सदर प्रश्निकांना त्यांनी केलेल्या चुकीबद्दल समजपत्र देण्यात यावे असा निर्णय घेतला असून भविष्यात अशी चूक पुन्हा होणार नाही याची सर्वतोपरी काळजी घेण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार सदर निर्णय हा सदर विषयाचे प्राश्निक समितीचे चेअरमन व प्राश्निक श्री.श्यामराव निकवाडे यांना कळविला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सांगली जिल्हा परिषदेकडून घेण्यात आलेल्या शिष्यवृत्ती परिक्षांच्या निकालावर तासगाव
तालुक्यातील अनेक शाळांनी घेतलेला आक्षेप**

(१२) ५७३४७ (२२-०८-२०१६). श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्हा परिषदेकडून घेण्यात आलेल्या शिष्यवृत्ती परिक्षांच्या निकालावर तासगाव तालुक्यातील अनेक शाळांनी आक्षेप घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त परिषदेच्या भाषा विषयाची पेपर तपासणी सदोष झाली असून यामुळे चौथीच्या अनेक विद्यार्थ्यांवर अन्याय झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी पेपरची फेरतपासणी करण्याबाबतची मागणी पालक व शिक्षकांनी केली आहे हे ही खरे आहे काय,

वि.स. ३१३ (९)

- (४) असल्यास, पालक व शिक्षकांच्या मागणीनुसार शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) होय.

(४) व (५) त्यानुसार कार्यवाही करण्यात आली व २५१ विद्यार्थ्यांच्या गुणांमध्ये दुरुस्ती करण्यात आली आहे.

**सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या लॉ च्या झालेल्या लेखी परीक्षेत भारतीय
दंड विधान या विषयाची प्रश्नपत्रिका आणि नोव्हेंबर २०१५ मधील
याच विषयासाठीची प्रश्नपत्रिका सारखीच असल्याबाबत**

(१३) ५७७७६ (२२-०८-२०१६). श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१)सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठाच्या लॉ च्या झालेल्या लेखी परीक्षेत भारतीय दंड विधान या विषयाची प्रश्नपत्रिका आणि माहे नोव्हेंबर २०१५ मधील याच विषयासाठीची प्रश्नपत्रिका पूर्णपणे सारखी असल्याने मागच्याच प्रश्नपत्रिकेची तंतोतंत कॉपी (नक्कल) झाल्याने माहे एप्रिल २०१६ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, त्या अनुषंगाने शासनमार्फत काय कार्यवाही करण्यात आली वा करण्यात येत आहेत,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे खरे आहे.

सदर बाब लक्षात येताच तातडीने विद्यापीठाने गोपनीय कक्षाकडे शिल्लक असलेल्या प्रश्न संचामधून एक प्रश्नसंच निवडून ती प्रश्नपत्रिका संगणीय प्रणालीमार्फत आयोजन करित असलेल्या सर्व परिक्षा केंद्रावर त्याच दिवशी पाठविण्यात आल्या व परिक्षेचे आयोजन करून परीक्षा पार पाडण्यात आल्या.

(२) सदर प्रकरणी विद्यापीठ स्तरावर संबंधित महाविद्यालयीन प्रश्निकाचा खुलासा विचारात घेऊन पुढील परिक्षांपासून या विषयासाठी पुढील परिक्षांचे काम त्यांना देणे बंद करण्यात आलेले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चरवेली (तालुका रत्नागिरी) येथील शाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना पुरवठा होणा-या शालेय पोषण
आहाराचे भरड प्रकारातील मुंगडाळ निकृष्ट दर्जाची**

(१४) ५८३८८ (२२-०८-२०१६). श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.सुधाकर कोहळे (नागपूर दक्षिण), श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी तालुक्यातील चरवेली शाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना पुरवठा करण्यात येणाऱ्या शालेय पोषण आहारातील भरड प्रकारातील मुंगडाळ निकृष्ट दर्जाची असल्याची माहे मे २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीअंती मुंगडाळ पुरवठा करणा-या ठेकेदारांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) अंशतः खरे आहे.

- (२) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा, चरवेली, ता.जि. रत्नागिरी या शाळेत माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये सालीसह मुंगडाळीचा पुरवठा करण्यात आला होता. तक्रारीनंतर मूंगडाळ बदलून चांगल्या दर्जाचा तूरडाळीचा पुरवठा करण्यात आला आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर या विद्यापीठाच्या परिक्षांमधील गैरकारभार

(१५) ५९३२६ (२२-०८-२०१६). श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर या विद्यापीठामार्फत दिनांक २७ मार्च, २०१६ रोजी बी.ए. भाग-३ मराठी विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेत चौथा प्रश्न चुकीचा विचारण्यात आला, दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजी अर्थशास्त्राचा पेपर असतांना विद्यार्थ्यांना संस्कृतचा पेपर देण्यात आला, दिनांक ३ एप्रिल, २०१६ रोजी एम.कॉम. द्वितीय वर्ष सत्र -४ रिसर्च मेथडॉलॉजीचा ८० मार्कांच्या पेपरऐवजी ५० मार्कांची प्रश्नपत्रिका देण्यात आली अशा प्रकारे या विद्यापीठाच्या परिक्षांमध्ये घोळ झाला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीनुसार उक्त प्रकारास जबाबदार असणाऱ्या दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे खरे आहे.

(२) व (३) याबाबत विद्यापीठ कायदा १९९४ मधील कलम ३२(५) प्रमाणे विद्यापीठामार्फत कार्यवाही सुरू आहे. नियमानुसार परीक्षा प्रमाद समितीमार्फत पुढील कार्यवाही सुरू आहे. तसेच गोपनीय मुद्रणालयास याबाबत समज देणेत आली असून करारामधील अटीप्रमाणे आर्थिक बाबींशी निगडित कार्यवाही करण्यात येत आहे.

पुणे येथील सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात समावेश असलेल्या ६३२ महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांच्या मतदार नोंदीचा उपक्रम राबविला जाणार असल्याबाबत

(१६) ६२१६२ (२२-०८-२०१६). श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात समावेश असलेल्या ६३२ महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांच्या मतदार नोंदीचा उपक्रम राबविला जाणार असल्याचे माहे मे, २०१६ वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याकरिता तातडीने कृती आराखडा तयार करून त्याची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) होय, हे खरे आहे.

(२) याबाबत मा.राज्य निवडणूक आयुक्त यांचे निर्देशानुसार उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने मतदार जनजागृती अभियान सर्व विद्यापीठे व महाविद्यालयांमध्ये राबविण्यासाठीचे परिपत्रक दि. २३/१२/२०१६ रोजी निर्गमित केले आहे.

(३) सदर परिपत्रकातील शासनाच्या निर्देशानुसार कार्यवाही विद्यापीठ व महाविद्यालय स्तरावर सुरू आहे.

हिंगोली जिल्हयातील डॉ.झाकिर हुसेन मदरसा आधुनिकीकरण योजनाचा अहवाल विसंगत असल्याबाबत

(१७) ६५२६० (२७-०१-२०१७). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्हयातील डॉ.झाकिर हुसेन मदरसा आधुनिकीकरण योजना सन २०१४-१५ योजनेतर्गत पात्र मदरसांना आधुनिकीकरण अनुदान वितरीत करण्याकरिता मार्गदर्शन करण्याबाबतचा शिक्षणाधिकारी हिंगोली यांचा अनुक्रमे दिनांक ३० मे, २०१५ दिनांक १६ मार्च २०१४ व दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१४ रोजीच्या अहवालात पुर्णपणे विसंगत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, यासंदर्भात अवर सचिव, अल्पसंख्यांक विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालय यांना शिक्षणाधिकारी, हिंगोली यांचेकडून लेखी खुलासा मागविण्याबाबत कळविण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने विसंगत अहवाल सादर करणा-यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (२४-०३-२०१७) :(१) होय.

(२) होय, शासनपत्र क्रमांक अवि-२०१६/प्र.क्र.०३/का-६, दिनांक २१ जानेवारी, २०१६ अन्वये जिल्हाधिकारी हिंगोली यांना शिक्षणाधिकारी यांचा खुलासा घेण्याबाबत आणि त्रयस्थ अधिकाऱ्यामार्फत मदरसांची स्थळ पाहणी करून अहवाल सादर करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(३) व (४) डॉ. झाकीर हुसैन मदरसा आधुनिकीकरण योजने संबंधिचा दि. ११/१०/२०१३ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार विहित अटी व शर्तीचे पालन करण्यास अपात्र असूनही चुकीची माहिती दिल्याबद्दल स्मृती महिला आणि बालविकास प्रतिष्ठान, वसमत, जि.हिंगोली संचालित मदरसा-ए-आयशा सिद्दीकी, औंढा नागनाथ, जि. हिंगोली या संस्थेवर उचित कारवाई करण्याबद्दल जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांनी त्यांच्या दिनांक २४/१/२०१७ च्या पत्रान्वये मा.धर्मादाय आयुक्त कार्यालयास कळविले आहे.

हिंगोली जिल्ह्यातील वसमत तालुक्यातील शालेय पोषण आहाराच्या तांदूळ पोत्यामध्ये गैरव्यवहार होत असल्याची माहिती

(१८) ६५२६३ (२५-०१-२०१७). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्ह्यातील वसमत तालुक्यातील शालेय पोषण आहाराच्या तांदूळ पोत्यामध्ये गैरव्यवहार होत असल्याचे माहे सप्टेंबर-२०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरील शालेय पोषण आहाराच्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यात आली काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार शासनाने दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (२१-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील पाचवी व आठवीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीच्या परिक्षेसाठी
आवश्यक असलेली पुस्तके उपलब्ध नसल्याबाबत**

(१९) ६५५७८ (०५-०१-२०१७). श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्री.रणधीर सावरकर (अकोला पूर्व), श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील महाराष्ट्र राज्य परिक्षा परिषद यांच्या वतीने शासनाने सन २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षात शालांत विद्यार्थ्यांसाठी घेण्यात येणाऱ्या चौथी व सातवीच्या शिष्यवृत्तीच्या परिक्षेमध्ये बदल केला असून उक्त परिक्षा पाचवी व आठवीच्या विद्यार्थ्यांसाठी घेण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शाळा सुरु होवून चार महिने झाले तरीही इंग्रजी माध्यमाच्या शिष्यवृत्ती परिक्षेची पुस्तके उपलब्ध नाहीत इतकेच नव्हेतर मराठी माध्यमाच्या शिष्यवृत्तीची पुस्तके माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान उपलब्ध करून देण्यात आली असून शासनाच्या दुर्लक्षामुळे विद्यार्थ्यांना नाहक अडचणींना सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय

(३) असल्यास, शासनाने पाचवी व आठवीच्या शिष्यवृत्तीची पुस्तके उपलब्ध करून देण्याबाबत काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (२७-०४-२०१७) :(१) होय. हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) मराठी माध्यमाची इयत्ता ५ वी व इयत्ता ८ वी ची शिष्यवृत्तीची मार्गदर्शिका दिनांक १९ जुलै, २०१६ मध्ये विद्यार्थी/ शिक्षकांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली. सदर पुस्तिका बाजारात उपलब्ध झाल्यानंतर पालकांनी इंग्रजी माध्यमांच्या मार्गदर्शिकेकरीता मागणी केली. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषदेने दि. ३ जानेवारी, २०१७ रोजी इंग्रजी माध्यमाची मार्गदर्शिका उपलब्ध करून दिलेली आहे.

**ब्रिटीश रॉयल टेलिव्हिजनचा स्टुडंट ऑस्कर अवॉर्ड मिळविणारा पहिला भारतीय विद्यार्थी
निषाद चौगुले यास शैक्षणिक शिष्यवृत्ती देण्याच्या प्रस्तावाबाबत**

(२०) ६६१४३ (१६-१२-२०१६). श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ब्रिटीश रॉयल टेलिव्हिजनचा स्टुडंट ऑस्कर अवॉर्ड मिळविणारा पहिला भारतीय विद्यार्थी व मराठी भाषिक दिग्दर्शक निषाद चौगुले यास उच्च शिक्षणासाठी शैक्षणिक शिष्यवृत्ती देण्याचा प्रस्ताव उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे गत दोन वर्षांपासून प्रलंबित असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शासनाने उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार जागतिक पुरस्कार मिळविणा-या महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांस शैक्षणिक शिष्यवृत्ती देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :

- (१) हे खरे नाही, सदर संदर्भावर कार्यवाही सुरु होती.
- (२) श्री. निशाद चौगुले यांचे विनंतीपत्रावर तत्कालीन मुख्यमंत्री महोदयांनी मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीमधून अर्थसहाय्याचे आदेश दिले होते. तथापि, लघुपट विषयक पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता आर्थिक मदत देणे ही बाब मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीच्या ध्येय उद्दिष्टात अंतर्भूत नाही. सबब, सदर प्रकरणी मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीमधून आर्थिक मदतीचा विचार करता येणार नाही, असा निर्णय झाला आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठात पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी
श्रेयांक-श्रेणी (क्रेडीट-ग्रेडींग) पध्दतीचा अवलंब होणेबाबत**

(२१) ६६१९० (१६-१२-२०१६). श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठात पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी परिक्षा पध्दती अचूक मुल्यमापन करणारी पारदर्शी आणि विश्वासाह असावी या हेतूने श्रेयांक-श्रेणी (क्रेडीट-ग्रेडींग) पध्दतीचा अवलंब करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, श्रेयांक-श्रेणी (क्रेडीट-ग्रेडींग) पध्दतीमध्ये नापास झालेल्या विद्यार्थ्यांना रिट्रेसल अंतर्गत उत्तरपत्रिका मागविण्याचा अधिकार नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, नापास झालेल्या विद्यार्थ्यांना चुकीच्या पध्दतीने तपासले गेलेले पेपर परत पाहण्याचा अधिकार नसल्याने त्यांना परत परिक्षा देण्याशिवाय दुसरा पर्याय नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, रिट्रेसल अंतर्गत नापास विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका परत मागविण्याचा अधिकार नसल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर असंतोषाचे वातावरण पसरले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) हे खरे आहे.

- (२) होय. हे खरे आहे. कारण विद्यार्थ्यांचे निकाल घोषित करण्यापुर्वी विद्यापीठ परिनियम-१९३० नुसार प्रत्येक महाविद्यालयातील प्रत्येक विषयासाठी प्राचार्य यांच्या अध्यक्षतेखाली (Grievance Redressal Result Committee) गठीत करण्यात आलेली आहे.

- (३) होय, हे खरे आहे.
(४) हे खरे नाही, कारण याबाबत विद्यापीठाकडे कोणत्याही विद्यार्थ्याने किंवा विद्यार्थी संघटनेने रिझोल सुविधा चालू ठेवणेबाबत निवेदन किंवा विनंती शासनास किंवा विद्यापीठास प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.
(५) प्रश्न उद्भवत नाही.
(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर विभागीय शिक्षण उपसंचालक कार्यालयांतर्गत विज्ञान सल्लागार, गटशिक्षणाधिकारी, उपशिक्षणाधिकारी, लिपिक व शिपायांची सुमारे ३८० पदे रिक्त असल्याबाबत

(२२) ६६४८८ (०५-०१-२०१७). श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर विभागातील सांगली, सातारा, कोल्हापूर, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग या पाच जिल्हयातील प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक शिक्षणाधिकारी कार्यालयावर नियंत्रण ठेवणा-या कोल्हापूर विभागीय शिक्षण उपसंचालक कार्यालयांतर्गत विज्ञान सल्लागार, गटशिक्षणाधिकारी, उपशिक्षणाधिकारी, लिपिक व शिपायांची सुमारे ३८० पदे रिक्त असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, शासनाने उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, व त्यानुसार सदरची पदे रिक्त असण्याची कारणे काय आहेत व रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) (१) अंशतः खरे आहे

- (२) होय, बदली, निलंबन, सेवानिवृत्ती इ. कारणामुळे पदे रिक्त आहेत.
कोल्हापूर विभागातील वर्ग १ च्या ४४ पदांपैकी ३४ पदांवर अधिकारी कार्यरत असून १० पदे रिक्त आहेत. वर्ग २ च्या १९४ पदांपैकी ९९ पदांवर अधिकारी कार्यरत असून ९५ पदे रिक्त आहेत. सदर पदे शासन धोरणानुसार भरण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरू आहे. गट क च्या २९९ पदांपैकी १६७ पदे भरलेली असून १३२ पदे रिक्त आहेत. तसेच गट ड संवर्गातील मंजूर १०५ पदांपैकी ७२ पदे भरलेली असून ३३ पदे रिक्त आहेत. गट "क" व गट "ड" संवर्गातील पदे भरण्याची कार्यवाही आयुक्त (शिक्षण) यांचे स्तरावर सुरू आहे.
(३) प्रश्न उद्भवत नाही

**राज्याच्या ३४ जिल्ह्यांतील सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याची तपासणी
खाजगी कंपनीमार्फत करण्यात येणार असल्याबाबत**

(२३) ६६९३२ (१६-१२-२०१६). श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्याच्या ३४ जिल्ह्यांतील सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याची तपासणी नागपूर स्थित एडीसीसी एन्फोकॅड कंपनीकडून होणार आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यापूर्वी शासकीय यंत्रणेमार्फत पाणी तपासणी केली जात होती, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर पाणी तपासणीकरिता खाजगी कंपनीची नेमणुक करण्यामागची कारणे काय आहेत तसेच याकरिता किती खर्चाची तरतूद करण्यात आली आहे
- (४) तसेच याबाबत कधीपर्यंत अंमलबजावणी होणार आहे ?

श्री. बबनराव लोणीकर (१४-०६-२०१७) : (१) व (२) होय

(३) सदर काम हे केवळ पाणी तपासणीचे नसून या कामात राज्यातील सार्वजनिक पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत व पेयजल योजनेतील उपांगे यांचे जीआयएस सर्वेक्षण,स्रोत चिन्हांकित करणे, स्रोतांचे डिजिटल फोटोग्राफ काढणे, एकात्मिक भौगोलिक-माहिती प्रणालीद्वारे माहिती निर्मिती (एमआरएसएसी च्या मानांकानुसार),स्रोतांचे ठिकाणाचे प्रमाणीकरण करणे,उपरोक्त डेटाबेस एमआरएसएसी यांना खात्रीकरण करण्यासाठी सादर करून याची संकेतस्थळावर नोंद करणे इत्यादी बाबींचा समावेश आहे.

यासाठी आवश्यक तंत्रज्ञान,तांत्रिक मनुष्यबळ शासनाकडे उपलब्ध नसल्यामुळे मे.एडीसीसी इन्फोकॅड लि. नागपूर यांची ई-निविदेमार्फत माहे जून,२०१५ मध्ये निवड करण्यात आली.

या कामाची रु. १९.३२ कोटी रक्कमेची निविदा स्विकृत करण्यात आली आहे.

(४) उपरोक्त कालावधी दोन वर्षांचा असून माहे जून,२०१७ अखेर काम पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.

मुंबई विद्यापीठातून बी.एस्सी(आयटी) अभ्यासक्रम बंद करण्याच्या घेतलेल्या निर्णयाबाबत

(२४) ६७५१७ (१६-१२-२०१६). श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), डॉ.राहूल पाटील (परभणी), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई विद्यापीठाने सन २००० मध्ये सुरु केलेला बी.एस्सी (आयटी) अभ्यासक्रम या शैक्षणिक वर्षापासून बंद करण्याचा निर्णय जाहिर केला,हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सध्या सुमारे २२५ महाविद्यालयात सुरु असलेल्या बी.एस्सी (आयटी) अभ्यासक्रम अचानक बंद करण्याची कारणे काय आहेत,

- (३) तसेच या निर्णया विरोधात मा.मुख्यमंत्री, मा.उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री, सचिव, कुलसचिव इत्यादीकडे विद्यार्थी, पालक यांनी निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने “डिजिटल इंडिया” व “मेक इन इंडिया” योजना प्रत्यक्षात आणण्यासाठी पूरक असणार हा अभ्यासक्रम पुन्हा सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :** (१) हे खरे नाही. मुंबई विद्यापीठातील माहिती तंत्रज्ञान विभागात चालविला जाणारा पदवी स्तरावतील अभ्यासक्रम बंद करण्यात आला आहे.
- (२) सदर अभ्यासक्रम हा संलग्नित महाविद्यालयामध्ये बंद करण्यात आलेला नाही.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमरावती जिल्ह्यातील डी.एड.सी.ई.टी. सन २०१० परिक्षा पुर्नपडताळणीमध्ये पात्र झालेल्या उमेदवारांना नियुक्ती पत्र मिळण्याबाबत

- (२५) ६८००८ (२७-०१-२०१७). अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.ज्ञानराज चौगुले (उमरगा) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) अमरावती जिल्ह्यातील डी.एड.सी.ई.टी. सन २०१० परिक्षा पुर्नपडताळणीमध्ये पात्र झालेल्या उमेदवारांना नियुक्ती पत्र मिळण्याबाबतचे निवेदन स्थानिक लोकप्रतिनिधीनी दिनांक ४ जुलै, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, अमरावती यांना तसेच प्राथमिक शिक्षण सेवक सी.ई.टी. (सन २०१०) मध्ये पात्र ठरूनही नियुक्ती न मिळालेल्या एकूण ९ उमेदवारांना शिक्षण सेवक पदावर नियुक्ती देणेबाबत उमरगा-लोहारा येथील लोकप्रतिनिधी यांनी मा.शिक्षण संचालक (प्राथमिक), शिक्षण संचालनालय, पुणे यांना दिनांक ०६ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदनाद्वारे सुचीत केले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्राथमिक शिक्षक सेवक (उर्दू माध्यम), जिल्हा परिषद अमरावती यांनी दिनांक २७ जुलै, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास प्रमाणपत्राची पडताळणीकरीता कार्यवाही केली, परंतु पात्र उमेदवारांना नियुक्ती पत्र देण्यात आले नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा काण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) हे खरे नाही.

जिल्हा परिषद अमरावती अंतर्गत उर्दू माध्यमांचे पात्र उमेदवारांना नियुक्ती पत्र देण्यात आले असून त्यांची शाळा निहाय पदस्थापना करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नांदेड येथील स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठात नवीन
परिक्षा सत्र पध्दती लागू करण्यात आल्याबाबत**

(२६) ७०६५२ (१६-१२-२०१६). डॉ.राहूल पाटील (परभणी) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड येथील स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठात नवीन परिक्षा सत्र पध्दती लागू करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या नवीन सत्र पध्दतीमुळे विद्यार्थ्यांचे नुकसान झाले असून याप्रकरणी त्वरीत उपाययोजना करावी अशी मागणी शिवसंग्राम विद्यार्थी आघाडीने मा.मुख्यमंत्री, मा.उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री आणि स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाचे कुलगुरु, कुल सचिव यांच्याकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने या मागणीच्या संदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही. स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठात सन २०११ पासून लागू करण्यात आली आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही. अशा प्रकारचे निवेदन मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे कार्यालयात प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही तथापि विद्यापीठ अनुदान आयोग व रुसा यांचे मार्गदर्शक तत्वानुसार विद्यापीठातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून CBCS (Choice Based Credit System) लागू करण्यात आले आहे. तसेच शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून पदवी स्तरावरील काही अभ्यासक्रमांना CBCS पॅटर्न लागू करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई विद्यापीठांतर्गत शिक्षण घेत असलेल्या मागास व इतर मागासवर्गीय व आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या सवलती व योजनांबाबत

- (२७) ७१२३३ (१०-०१-२०१७). श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.पास्कल धनारे (डहाणू) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मुंबई विद्यापीठ व त्याअंतर्गत शिक्षण घेत असलेल्या मागास, इतर मागास व आर्थिक दुर्बल विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणाऱ्या योजनांसाठी विद्यापीठाची स्थायी समिती मागील दोन वर्षांपासून कार्यरत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मागास विद्यार्थ्यांच्या हितासाठी योजनांची अंमलबजावणी रोखून धरल्याने विद्यापीठात मागील काही वर्षांपासून सुरु असलेल्या अनेक योजना बंद असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यामुळे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आंतरराष्ट्रीय केंद्र व बाबू जगजीवनराम वसतीगृहाविषयीची प्रक्रियाही थांबवण्यात आल्याचे समजते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (५) असल्यास, मागास विद्यार्थ्यांना राज्य शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या योजना प्रभाविपणे अमलात आणण्यासाठी शासनाने काय उपाययोजना केल्या वा करणार आहे,
- (६) नसल्यास,त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले (१२-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर आंतरराष्ट्रीय संशोधन केंद्र सुरु करण्यासाठी विद्यापीठ प्रशासन प्रयत्नशील आहे. तसेच बाबू जगजीवनराम वसतीगृह योजनेअंतर्गत मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना संकुलात व ठाणे उपकेंद्र येथे मुलामुलींचे दोन वसतीगृह मंजूर करण्यात आले आहेत,

(४) व (५) सदर प्रकल्पासाठी अनुभवी वास्तुविशारदाची निधीची मागणी करण्याची बाब व्यवस्थापन परिषदेकडे मान्यतेसाठी ठेवण्यात आली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राष्ट्रीय सुदृढता दल (एन.डी.एस.) शिक्षकांच्या सुधारित वेतन श्रेणी मंजूर करण्यासंबंधीच्या विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावाबाबत

(२८) ७१३१३ (२७-०१-२०१७). श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा), श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.विलास तरे (बोईसर) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय सुदृढता दल (एन.डी.एस.) शिक्षकांच्या सुधारित वेतन श्रेणी मंजूर करण्यासंबंधीच्या विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावावर अंतीम निर्णय केव्हा घेण्यात येणार आहे,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रस्तावासंबंधी तत्कालीन मा.मंत्री (क्रिडा व युवक कल्याण) यांच्या दालनात दिनांक ६ एप्रिल, २०११ व २० डिसेंबर, २०१२ रोजी मा.आमदार विभागीय अधिकारी तसेच काही सेवानिवृत्त रा.सु.द.निदेशक यांचे बरोबर बैठक घेण्यात आली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने सदरहू बैठकीतील निर्णयानुसार काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१८-०४-२०१७) :(१) (२) व (३) राष्ट्रीय सुदृढता दल (एन. डी.एस.) शिक्षकांच्या सुधारित वेतनश्रेणी मंजूर करण्याच्या अनुषंगाने दि. ०६ एप्रिल, २०११ व दि. २० डिसेंबर, २०११ रोजी बैठक पार पडली. सदर बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार सुधारित वेतनश्रेणीबाबतचा प्रस्ताव मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेसाठी ठेवण्याचे शासनाने अमान्य केला आहे. तसेच राष्ट्रीय सुदृढता दल निदेशकांना सुधारित वेतन श्रेणी मंजूर करण्याची मागणी अमान्य करण्यात आल्याचे संबंधितांना कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईमधील २७ कॉलेज प्रशासनाचे महत्व कमी होऊन अतिरिक्त कामाचा बोजा वाढण्याच्या भितीने स्वायत्तता स्विकारत नसल्याबाबत

(२९) ७१५१० (०५-०१-२०१७). श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईमधील २७ कॉलेज प्रशासनाचे महत्व कमी होऊन अतिरिक्त कामाचा बोजा वाढण्याच्या भितीने स्वायत्ततेसाठी पात्र असूनसुद्धा स्वायत्तता स्विकारत नसल्याचे दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने उक्त महाविद्यालयांना स्वायत्तता देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहेत,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (०४-०४-२०१७) :(१) व (२) हे खरे नाही.

मुंबई विद्यापीठाने आतापर्यंत ६ महाविद्यालयांना स्वायत्तता प्रदान केली आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये विद्यापीठात एकूण ५ महाविद्यालयांनी प्रस्ताव सादर केले आहेत. सदर प्रस्तावांवर विद्यापीठ स्तरावर कार्यवाही सुरू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उमरखेड (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील गावांचा राष्ट्रीय पेयजल
योजनेमध्ये समाविष्ट करण्याबाबत**

(३०) ७२०८२ (१६-१२-२०१६). श्री.राजेंद्र नजरधने (उमरखेड) : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उमरखेड (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील गावांचा राष्ट्रीय पेयजल योजनेमध्ये समाविष्ट करून निधी उपलब्ध करून देण्याची मागणी निवेदनाद्वारे स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मा.पाणी पुरवठा मंत्री यांना माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री. बबनराव लोणीकर (१७-०६-२०१७) :(१) होय.

(२) केंद्र शासनाने दि.०८.०२.२०१६ च्या पत्रान्वये प्रगतीपथावरील पाणी पुरवठा योजना प्राधान्याने पूर्ण करण्याबाबतचे निर्देश दिले आहेत. तसेच त्यांच्या दि.१९.०२.२०१६ च्या पत्रान्वये फ्लोराईड बाधित गावे /वाड्या व संसद आदर्श ग्राम योजनेअंतर्गत समावेश असलेल्या गावे /वाड्यांच्या नवीन योजनांव्यतिरिक्त काही विशिष्ट वाढीव योजनांचाच कृती आराखड्यात समावेश करण्याबाबतचे निर्देश दिलेले आहेत. यास्तव यवतमाळ जिल्ह्यामध्ये प्रगतीपथावर योजना असल्याने सन २०१६-१७ या वर्षाच्या कृती आराखड्यामध्ये कोणत्याही नवीन योजनांचा समावेश करण्यात आलेला नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिक्षकांना राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही अद्ययावत करण्यासाठी बुथ लेबल ऑफिसर,
प्रगणक म्हणून काम करावे लागणार असल्याबाबत**

(३१) ७२१२० (०५-०१-२०१७). प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात निवडणुकीच्या कामांतून शिक्षकांना मा.उच्च न्यायलयाने दिलासा दिला असला तरी शिक्षकांना राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदवही अद्ययावत करण्यासाठी बुथ लेबल ऑफिसर, प्रगणक म्हणून काम करावे लागणार असून या कामाला नकार दिल्यास, शासन शिक्षकांवर एफ.आय.आर. दाखल करणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिक्षकांना ही कामे शालेय कामे करून सुट्टीच्या दिवशीही करावी लागत असल्याने शिक्षकांच्या कमतरतेमुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, या संदर्भात शिक्षकांवर करण्यात येणारा एफआयआर मागे घेण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) (१) हे खरे नाही.

- (२) शाळेतील मुख्याध्यापकांच्या संमतीने त्यांनी दिलेल्या शिक्षकांची पदनिर्देशित अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात येते. शाळेतील सर्व शिक्षकांना उक्त कामकाजाकरिता अधिकारी केले जात नाही. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत नाही.
(३) प्रश्न उद्भवत नाही.
(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दे.घुबे (ता.देऊळगावराजा, जि. बुलढाणा) पायका खेळ अभियानांतर्गत जिल्हा क्रिडा कार्यालय, बुलढाणा यांचेकडून खेळाच्या मैदानावर करण्यात आलेल्या खर्चात तफावत आढळल्याबाबत

(३२) ७२४८० (१६-१२-२०१६). डॉ.शशिकांत खडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दे.घुबे (ता.देऊळगावराजा, जि. बुलढाणा) पायका खेळ अभियानांतर्गत जिल्हा क्रिडा कार्यालय, बुलढाणा यांचेकडून सन २०११-१२ व २०१२-१३ या वर्षात तयार करण्यात आलेल्या खेळाच्या मैदानावर करण्यात आलेल्या खर्चात तफावत आढळून आल्याचे चौकशी अहवालाद्वारे माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, या अहवालात कोणकोणत्या आक्षेपाह बाबी आढळून आल्या आहेत,
(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (२७-०४-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

- (२) तत्कालीन जिल्हा क्रीडा अधिकारी, ग्रामपंचायत सचिव, सरपंच तसेच संबंधित उपोषणार्थी यांनी दिनांक २५.०७.२०१६ रोजी प्रत्यक्ष जागेस भेट दिली आसता, सदर निधी ग्रामपंचायत यांनी क्रीडांगण समपातळीकरिता खर्च केलेला दिसून आले. सदर कामाच्या पूर्णत्वाचे प्रामाणपत्र, विनियोग प्रमाणपत्र इ. तपासणी करून काम पूर्ण झाल्याचे निदर्शनास आले. सदर योजनेमध्ये कोणत्याही प्रकारचा गैरव्यवहार झालेला आढळून आले नाही.
(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्हयातील खाजगी माध्यमिक शाळांना अनुदान तातडीने मिळण्याबाबत

(३३) ७४०५५ (२०-०४-२०१७). श्री.मनोहर भोईर (उरण) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्हयातील वेतनेतर अनुदानापासून वंचित खाजगी माध्यमिक शाळांना अनुदान तातडीने मिळावे याकरिता शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी व संस्थाचालक यांनी रायगड जिल्हा परिषद कार्यालयासमोर दिनांक २० डिसेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास लाक्षणिक उपोषण केले हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यावेळी दिलेल्या निवेदनात कोणत्या मागण्या करण्यात आल्या आहेत,

(३) असल्यास, शासनाने या मागण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) होय.

(२) सदर निवेदनात शाळांना वेतनेत्तर अनुदान देणे, विनाअनुदानित शाळांना २० टक्के वेतन सुरु करणे, निवृत्ती वेतन प्रकरणे निकाली काढणे, मुख्याध्यापक पदांना मान्यता देणे, सेवकसंचात दुरुस्ती करणे इत्यादी मागण्या करण्यात आल्या आहेत.

(३) सदर मागण्यासंदर्भात सकारात्मक कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शालेय विद्यार्थ्यांना देण्यात येणा-या मोफत पुस्तकांच्या रक्कमा थेट विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्याबाबत

(३४) ७४११८ (२०-०४-२०१७). श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.प्रकाश सुर्वे (मागाठाणे), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.चंद्रदीप नरके (करवीर), श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी), डॉ.राहूल पाटील (परभणी), श्री.नारायण पाटील (करमाळा), श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली), श्री.शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.किशोर पाटील (पाचोरा), श्री.अनिल कदम (निफाड), श्री.अनिल बाबर (खानापूर), श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर), श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड),

श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), अॅड.गौतम चाबुकस्वार (पिंपरी), श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सर्व शिक्षण अभियानाच्या माध्यमातून नवीन शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांना मोफत पुस्तके देण्याऐवजी पुस्तकांच्या रक्कमा थेट विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्याचा महत्वपूर्ण निर्णय राज्याच्या शालेय शिक्षण विभागाने माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यासुमारास घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पैसे बँकेत जमा होणार असल्याने विद्यार्थ्यांचे राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये 'झीरो बॅलन्स' खाते उघडण्याचे आदेश महाराष्ट्र राज्य शिक्षण परिषदेने शाळांना दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या तसेच किती विद्यार्थ्यांची राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये 'झीरो बॅलन्स' खाती उघडण्यात आली आहेत,

(४) तसेच, पाठ्यपुस्तकांचे पैसे विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्याला राज्याच्या मुख्याधापक संघटनेने विरोध केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, विरोध करण्याची कारणे काय आहेत व त्यानुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) : (१) हे खरे आहे. तथापि, सदर योजनेची अंमलबजावणी शैक्षणिक वर्ष सन २०१८-१९ पासून करण्यात येणार आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) रायगड जिल्ह्यातील एकूण २,२०,७७५ विद्यार्थ्यांपैकी आजमितीस ५८,९३७ विद्यार्थ्यांची बँकेत खाती उघडण्यात आली असून उर्वरित विद्यार्थ्यांची बँकेत खाती उघडण्याची कार्यवाही सुरु आहे

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पनवेल (जि.रायगड) तालुक्यात खुलेआम विक्री करणाऱ्या पानटपऱ्या व दुकानावर अन्न व औषध प्रशासन विभागाकडून कारवाई होत नसल्याबाबत

(३५) ७४५०५ (२०-०४-२०१७). श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात गुटखा, पानमसाला व इतर तंबाखूजन्य पदार्थांवर बंदी असताना पनवेल (जि.रायगड) तालुक्यात खुलेआम विक्री करणाऱ्या पानटपऱ्या व दुकानावर अन्न व औषध प्रशासन विभागाकडून कोणतीच कारवाई होत नसल्याचे माहे जानेवारी २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, अन्न व औषध प्रशासन विभागाकडून कारवाई झाल्यानंतर पनवेल तालुक्यातील खारघर, तळोजा, कामोठे, कळंबोली, खांदेश्वर व पनवेल शहर विभागातील पोलीस स्टेशनला न कळविल्यामुळे पोलीस विभागाकडून गुटखा विक्री करणाऱ्यांची माहिती असून सुद्धा कारवाई केली जात नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, परराज्यातून आयात केला जात असलेला गुटखा, पानमसाला व इतर तंबाखूजन्य पदार्थ यावर कोणतीच कारवाई होत नसल्यामुळे पनवेल तालुक्यातील परिसरात दुप्पट किंमतीने विकले जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व पनवेल तालुका गुटखामुक्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे तसेच केलेल्या कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट (१९-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शालेय शिक्षणासंदर्भात अर्थसंकल्पात निधीची तरतूदच कमी केली जात असल्याबाबत

(३६) ७४९५१ (०६-०५-२०१७). श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), डॉ.तुषार राठोड (मुखेड), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र व देशातील विविध राज्यांकडून करण्यात येत असलेल्या शिक्षणासंदर्भात अर्थसंकल्पातील तरतुदीवरील लेखाजोखा चाईल्ड राईट्स अॅण्ड यू (क्राय व सेंटर कॉर बजेट गव्हर्नस अॅण्ड अकाउंटीबीलीटी (सीबीजीए) यासंस्थांनी जानेवारी २०१७ मध्ये प्रसिध्द केलेल्या अभ्यास अहवालात राज्यातील शालेय शिक्षणाच्या विकासात मोठी घसरण झाली असून अर्थसंकल्पात निधीत तरतूद कमी केली जात असल्याची बाब अधोरेखित करण्यात आली आहे हे खरे आहे काय.

(२) असल्यास, गत काही वर्षात शिक्षणावरील खर्च वाढत असतानाही राज्याच्या अर्थसंकल्पात मात्र शिक्षण क्षेत्रासाठी अत्यल्प तरतूद करण्यात असल्याने त्याचा परिणाम शिक्षणाच्या गुणवत्तेवर व विद्यार्थींच्या करिअरवर होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, शिक्षकांना योग्य प्रशिक्षण देण्यासाठी राज्य शासनाकडून मोठ्या प्रमाणात कपात करण्यात येत असल्याने सेवा प्रशिक्षण मिळालेल्या शिक्षकाचा सन २०१५-१६ मध्ये केवळ ७.६ टक्के इतकाच खर्च करण्यात आल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने उपरोक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार शिक्षणक्षेत्राचा दर्जा, गुणवत्तावाढीसाठी अर्थसंकल्पात पुरेशी तरतूद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्या, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१९-०६-२०१७) : (१), (२), (३) व (४) हे खरे नाही.

सन २०१५-२०१६ - रु. ४०,१४६.८९ कोटी

सन २०१६-२०१७ - रु. ४२,६२१.४३ कोटी

सन २०१७-२०१८ - रु. ४८,८४४.५७ कोटी

इतके अर्थसंकल्पीय अंदाज शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकरिता मान्य करण्यात आले आहेत.

गुणवत्ता वाढीकरिता प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र, राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान, शिक्षक प्रशिक्षण याद्वारे मोठ्या प्रमाणात गुणवत्ता वाढीचे कार्यक्रम सुरु करण्यात आले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शाळेतील पात्र केलेल्या वर्ग व तुकड्यांना
सरसकट २० टक्के अनुदान देण्यासंदर्भात**

(३७) ७६११७ (२०-०४-२०१७). श्रीमती तृप्ती सावंत (वांद्रे पूर्व), श्री.बबनराव शिंदे (माढा), श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात गत १५ वर्षांपासून बिनपगारी काम करणा-या शिक्षकांना पगार देण्याचा शासनाच्या निर्णयाप्रमाणे, दिनांक १ व २ जुलै २०१६ रोजी अनुदानासाठी पात्र म्हणून घोषित केलेल्या शाळांना २० टक्के अनुदान देण्याचा निर्णय घेतलेला असून त्यानुसार शाळांना अनुदान देण्यासाठी निधीची तरतूद करणेची मागणी अर्थमंत्री व शिक्षणमंत्री यांचेकडे लोकप्रतिनिधी, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी शासनाकडे केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने उक्त मागणीच्या अनुषंगाने पात्र घोषित शाळांना अनुदान देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१) व (२) सदर शाळांना अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत सकारात्मक कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आजिवली (ता.पनवेल,जि. रायगड) गावात अदानी कंपनीच्या फॉर्च्यून तेलातील
घटक घातक असल्याने उक्त कंपनीवर कारवाई करण्याबाबत**

(३८) ७७३०५ (२०-०४-२०१७). श्री.शरददादा सोनावणे (जुन्नर), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आजिवली (ता.पनवेल,जि. रायगड) गावात अदानी कंपनीच्या फॉर्च्यून तेलाची जाहिरात दिशाभूल करणारी असल्यामुळे उक्त कंपनीच्या गोदामावर अन्न व औषध प्रशासन विभागाच्या पथकाने छापा टाकल्यानंतर या तेलातील घटक शरीराला घातक असल्यामुळे अदानी विल्मर कंपनीच्या खाद्यतेलाचे नमुने तपासणीसाठी पुणे येथील आरोग्य प्रयोग शाळेत पाठविण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास,विश्लेषणासाठी ताब्यात घेण्यात आलेले नमुन्याचा विश्लेषण अहवाल दिनांक ९ नोव्हेंबर,२०१६ रोजी वा त्यासुमारास प्राप्त झाला असून Physically Refined Rice Brand Oil (Fortune) या तेलाच्या नमुन्यात अॅसीड व्हॅल्यू मानदापेक्षा जास्त असल्याचे तर Blended edible vegetable oil (Fortune Vivo) या तेलाच्या पाकीटावर नमूद करण्यात आलेला मजकूर ग्राहकांची दिशाभूल करणारा असल्याचे अहवालात नमूद करण्यात आले असल्याने उक्त कंपनीवर तात्काळ गुन्हे दाखल करण्यात येतील असे आश्वासन मा.अन्न व औषध प्रशासन राज्यमंत्री यांनी दिनांक ६ डिसेंबर २०१६ रोजी वा त्यासुमारास देऊनही सदर कंपनी प्रशासनावर अद्याप गुन्हे दाखल करण्यात आले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर कंपनी प्रशासनावर अद्याप गुन्हे दाखल न करण्याची कारणे काय आहेत तसेच कंपनीचे उत्पादन कायमस्वरूपी थांबविण्याबाबत तसेच दोषी असलेल्या संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. गिरीश बापट (१९-०६-२०१७) : (१) व (२) अन्न व औषध प्रशासनातर्फे दि. २९/०९/२०१६ रोजी मे. अदानी विल्मर लि., आजिवली, ता. पनवेल, जि. रायगड या पेढीची तपासणी करण्यात आली. तपासणीच्या वेळी Blended edible vegetable oil (Fortune Vivo) या खाद्यतेलाच्या पाकीटावर नमूद करण्यात आलेला तेलातील घटक व त्यांचा शरीरावर होणा-या परिणामाबाबतचा मजकूर दिशाभूल करणारा असल्याचे निदर्शनास आले. त्यामुळे Blended edible vegetable oil (Fortune Vivo) या तेलाचे ५ नमुने व Physically Refined Rice Brand Oil (Fortune) या तेलाचे ४ नमुने असे एकूण ०९ नमुने विश्लेषणासाठी घेण्यात आले होते. विश्लेषणासाठी ताब्यात घेण्यात आलेले नमुने पुढील तपासणीसाठी राज्य सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळा, पुणे येथे पाठविण्यात आले होते. त्याचा विश्लेषण अहवाल दि. १३/१०/२०१६ रोजी प्राप्त झाला असून Physically Refined Rice Brand Oil (Fortune) या तेलाच्या नमुन्यात अॅसीड व्हॅल्यू मानदापेक्षा जास्त असल्याचे तर Blended edible vegetable oil (Fortune Vivo) या तेलाच्या पाकीटावर नमूद करण्यात आलेला मजकूर ग्राहकांची दिशाभूल करणारा असल्याचे अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

प्रयोगशाळेकडून प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने सदर प्रकरणी अन्न सुरक्षा व मानदे कायदा २००६ अंतर्गत तपास व चौकशी करून उत्पादक कंपनीविरुद्ध न्यायनिर्णय अधिकारी, ठाणे यांचेकडे प्रकरणे न्यायनिर्णयाकरिता दाखल केले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्ह्यात स्थलांतरीत मजूरांच्या पाल्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये याकरिता वसतिगृहात पुरेशा सुविधा पुरविण्याबाबत

(३९) ७७५२४ (२०-०४-२०१७). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्ह्यात स्थलांतरीत मजूरांच्या पाल्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये यासाठी असलेल्या काही हंगामी विद्यार्थ्यांना वसतिगृहात पुरेशा सुविधा पुरविण्यात येत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने सदर वसतिगृहांची नियमित तपासणी करून येथील विद्यार्थ्यांना पुरेशा सुविधा उपलब्ध करण्याबाबत व वसतिगृहासाठी देण्यात येणा-या अनुदानात गैरव्यवहार करणा-या दोषींवर कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही

मनमाड नगरपरिषद शिक्षण मंडळामार्फत चालविल्या जाणा-या मराठी व उर्दू माध्यमाच्या प्राथमिक शाळांमध्ये पुस्तकांचे वाटप केले नसल्याबाबत

(४०) ७७८२० (२१-०४-२०१७). श्री.पंकज भुजबळ (नांदगाव) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यातील मनमाड नगरपरिषद शिक्षण मंडळामार्फत चालविल्या जाणा-या मराठी व उर्दू माध्यमाच्या प्राथमिक शाळांमध्ये शैक्षणिक वर्ष संपत आले असतांना देखील विद्यार्थ्यांना पुरेशी पुस्तकांचे वाटप करण्यात आले नाही त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या अध्ययानामध्ये अडचणी निर्माण झाल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केलेली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले आहे, चौकशीनुसार संबंधितांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करित आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१७-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक शहरासह जिल्ह्यात " आयएसआय " चे मानांकन " बीएसआय "
चा परवाना असलेल्या उत्पादकांकडून पारदर्शक सीलबंद जारद्वारे
दर्जाहिन पाणी विकले जात असल्याबाबत

(४१) ७७८५३ (२०-०४-२०१७). श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक शहरासह जिल्ह्यात "आयएसआय" चे मानांकन "बीएसआय" चा परवाना असलेल्या उत्पादकांकडून पारदर्शक सीलबंद जारद्वारे दर्जाहिन पाणी ग्राहकांना विकले जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आयएसआय चे मानांकन घेतलेल्या कंपन्यांनी जारच्या पाण्याचे उत्पादन सुरु केल्यानंतर ते पाणी ठरवून दिलेल्या निकषांप्रमाणेच वितरित केले जाते किंवा नाही याबाबत संबंधित अन्न व औषध प्रशासन विभागाकडून तपासणी होत नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने नागरिकांना शुध्द पाणी मिळण्याकरिता व संबंधित कंपन्यांवर कारवाई करण्याकरिता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

श्री. गिरीश बापट (१९-०६-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आयसीटी योजने अंतर्गत मंजूर शाळांना अद्यापही योजनेचा लाभ मिळाला नसले बाबत

(४२) ७८४८५ (२०-०४-२०१७). श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाच्या आयसीटी योजने अंतर्गत राज्यातील टप्पा क्रमांक ३, ४, व ५ अंतर्गत विविध शाळांना सन २०१५ व सन २०१६ मध्ये मान्यता देण्यात आलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मान्यता देऊन देखील या योजने अंतर्गत राबवावयाच्या निविदा प्रक्रियेस वारंवार विलंब होत असल्याने अद्यापही या शाळांना योजनेचा लाभ मिळालेला नाही, हे ही खरे आहे काय.

(३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) : (१) हे खरे आहे

(२) व (३) आयसीटी टप्पा ३ ची अंमलबजावणी सुरु आहे. टप्पा ४ व ५ ची निविदा प्रक्रिया सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

डिक्सळ (ता.कर्जत, जि.रायगड) येथे सीलबंद पाण्याच्या बाटलीत डास आढळून आल्याबाबत

(४३) ७८७९८ (२०-०४-२०१७). श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डिक्सळ (ता.कर्जत, जि.रायगड) येथील किशोर गायकवाड यांनी दिनांक ५ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्या सुमारास दुकानातून खरेदी केलेल्या सीलबंद पाण्याच्या बाटलीत डास आढळून आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त सीलबंद पाण्याच्या बाटलीमधून डास निघाल्यामुळे नागरिकांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, त्यानुषंगाने उक्त पाण्याच्या बाटल्या पुरवठा करणा-या कंपनीवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट (१९-०६-२०१७) : (१) दि. ०६/०१/२०१७ रोजी सीलबंद पाण्याच्या बाटलीत डास आढळून आल्याची बातमी स्थानिक वृत्तपत्रात प्रसिध्द झाल्यावरून अन्न व औषध प्रशासनाच्या निदर्शनास आले होते.

(२) हे खरे नाही.

(३) वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने अन्न व औषध प्रशासनाद्वारा ज्या उत्पादकाच्या पाण्याच्या बाटलीत डास आढळून आल्याची बातमी प्रसिध्द झाली होती त्या उत्पादकाकडून उत्पादित करण्यात येणा-या पाण्याचे नमुने विश्लेषणासाठी पाठविण्यात आले आहेत. प्रयोगशाळेच्या दि. ०१/०३/२०१७ च्या अहवालात सदरचे नमुने मानदाप्रमाणे नसल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. त्यानुषंगाने संबंधिताविरुध्द अन्न सुरक्षा व मानदे कायदा, २००६ अंतर्गत न्यायनिर्णय खटला दाखल करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात मध्यान्ह भोजनयोजनेद्वारे विद्यार्थ्यांनी घेतलेल्या भोजनाची दैनंदिन अचूक माहिती शाळांना एसएमएस, ॲप आणि ऑनलाईन पध्दतीने शासनाला कळविण्याबाबत

(४४) ८०८५६ (२०-०४-२०१७). श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात मध्यान्ह भोजनयोजनेद्वारे दररोज किती विद्यार्थ्यांनी भोजन घेतले याची दैनंदिन अचूक माहिती शाळांना एसएमएस, ॲप आणि ऑनलाईन पध्दतीने शासनाला कळविण्याचे बंधनकारक केले असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे

(३) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१५-०६-२०१७) : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी वेब पोर्टल तयार करण्यात आले आहे. सदर वेब पोर्टलअंतर्गत स्वयंचलित संनियंत्रण प्रणाली विकसित केली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबई दिघा येथील झोपडपट्टीमध्ये अवैध औषधांचा साठा सापडल्याबाबत

(४५) ८१७२९ (२०-०४-२०१७). श्री.संजय केळकर (ठाणे) : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिघा (नवी मुंबई) येथील जागेमध्ये अतिक्रमण केलेल्या झोपडपट्टीवर अतिक्रमण विभागाकडून कारवाई करतेवेळी मोठ्या प्रमाणात औषधांचा साठा सापडल्याची बाब दिनांक ११ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर साठ्यामध्ये कॅन्सर या आजारावर देण्यात येणारी औषधे सापडली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट (१९-०६-२०१७) : (१) दि. ११/०२/२०१७ रोजीच्या सकाळ वृत्तपत्रात सदर आशयाची बातमी प्रसिध्द झाली होती.

(२) हे खरे नाही.

(३) वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेल्या बातमीच्या अनुषंगाने अन्न व औषध प्रशासनाव्दारे सदर ठिकाणी चौकशीस्तव पाहणी करण्यात आली. त्यात असे निदर्शनास आले की, सदर ठिकाणी भंगारचे दुकान होते ते अतिक्रमण विरोधी पथकाने हटविले असल्याने तेथे भंगारच्या वस्तू उदा. प्लॅस्टीक, रद्दी, काचेच्या रिकाम्या बाटल्या इत्यादी विखुरलेल्या स्थितीत आढळून आल्या.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विनाअनुदानित शाळांचे वेतन सुरु करण्याबाबत

(४६) ८२६४२ (२०-०४-२०१७). श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर) : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विनाअनुदानित शाळांमधील शिक्षकांचे वेतन दिनांक १ सप्टेंबर, २०१६ पासून सुरु करण्याचे आदेश शिक्षण विभागाने दिले असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१७ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात अनेक ठिकाणी शिक्षणाधिकारी कार्यालयाकडून शिक्षकांची अडवणूक होत असून वेतन मिळण्यास विलंब होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून या विनाअनुदानित शाळांमधील शिक्षकांचे वेतन विनाविलंब व्हावे यासाठी कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) : (१), (२) व (३) दिनांक १४ जून, २०१६ पूर्वी अनुदानास पात्र घोषित करण्यात आलेल्या शाळांना शासन निर्णय दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६ अन्वये २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात आले. तसेच, शासन निर्णय दि.१ फेब्रुवारी, २०१७ अन्वये पात्र शाळांना अनुदान वितरीत करण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रत्नागिरीत मधील थिबा पॅलेस परिसरात सुरु असलेले शासकीय तंत्रनिकेतन (पॉलिटेक्निक) बंद करून त्याऐवजी डिग्री कॉलेज उभारणार असल्याबाबत.

(४७) ८२६५९ (२०-०४-२०१७). श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), श्री.सदानंद चव्हाण (चिपळूण) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्हयातील थिबा पॅलेस परिसरात गत अनेक वर्षांपासून सुरु असलेले शासकीय तंत्रनिकेतन (पॉलिटेक्निक) बंद करून त्याऐवजी शासन डिग्री कॉलेज उभारणार असल्याने दिनांक ९ फेब्रुवारी २०१७ रोजी वा त्या सुमारास जिल्हाधिकारी कार्यालयावर मोर्चा काढला होता, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शासनाच्या या निर्णयाला येथील विद्यार्थ्यांनी तीव्र विरोध केला असून शासकीय तंत्रनिकेतन सोबत डीग्री काॅलेजही सुरू राहावे अशी मागणी विद्यार्थ्यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त मागणीनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे?

श्री. विनोद तावडे (१३-०६-२०१७) : (१) होय.

(२) होय.

(३) सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षाकरीता राज्यातील शासकीय व शासन अनुदानित अभियांत्रिकी पदविका महाविद्यालयातील पदविका अभ्यासक्रमाची एकूण २२८१० इतकी प्रवेश क्षमता आहे. त्यापैकी १९९७० इतक्या जागा भरलेल्या असून २८४० इतक्या जागा रिक्त आहेत. विविध पदविका अभ्यासक्रमांच्या अंतिम वर्षात शिकणाऱ्या एकूण विद्यार्थ्यांपैकी ९०% पेक्षा जास्त विद्यार्थी अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमांना थेट द्वितीय वर्षासाठी प्रवेश घेण्यास इच्छुक असतात. राज्यातील प्रत्येक विद्यापीठ क्षेत्रात एक शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय असावे असे शासनाचे धोरण आहे. नवीन स्वतंत्र शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयाची निर्मिती करावयाची झाली तर त्यास प्रथम चार वर्षाकरीता सुमारे रु.७२ कोटी इतका खर्च अपेक्षित आहे. सदर वस्तुस्थिती विचारात घेऊन शासनाच्या उपलब्ध साधन संपत्तीचा व मनुष्यबळाचा जास्तीतजास्त वापर करून अल्प खर्चात शासकीय तंत्रनिकेतनातील पदविका अभ्यासक्रम टप्प्या टप्प्याने बंद करून श्रेणीवर्धनाने अभियांत्रिकी महाविद्यालय सुरू करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

तसेच सदर ठिकाणी पदविका महाविद्यालयाबरोबरच पदवी महाविद्यालयही चालू करण्याबाबत शासन प्रयत्नशिलआहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कुलगुरूचा बायोडाटा चुकीचा असल्याबाब

(४८) ८४१५१ (२०-०४-२०१७). श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ.वासुदेव गाडे यांनी दिलेल्या बायोडाटामधील पेटंट,काही शैक्षणिक प्रकल्प,पीएचडी गाईड,संशोधन अशा विविध बाबींमध्ये चुकीची व दिशाभूल करणारी माहिती असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१४-०६-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वणी (जि. यवतमाळ) शहरालगत असलेल्या कोळसा साईडींग वरील कोळशाच्या
ढिगाऱ्यामुळे पर्यावरणावर विपरीत परिणाम होत असल्याबाबत**

(४९) ८४३७३ (२०-०४-२०१७). श्री.संजिवरेड्डी बोदकुरवार (वणी) : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वणी (जि. यवतमाळ) शहरातील रेल्वे स्टेशन लगत असलेल्या कोळसा साईडींग वरील कोळशाचे ढिगाऱ्यांचे रेल्वे व्दारे होणा-या वाहतुकीमुळे शहरावर व रेल्वेस्टेशन लगत असलेल्या नागरिकांवर प्रदूषणाचा विपरीत परिणाम होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रेल्वे साईडींग उक्त निवासी वस्तीपासून दूर नेण्याची शासनाची काही योजना आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रामदास कदम (१४-०६-२०१७) :(१) हे अंशतः खरे आहे. वणी रेल्वे साईडींग ही वणी शहरालगत आहे. वणी रेल्वे साईडींग येथे वेकोलिच्या खाणीतील कोळसा ट्रकव्दारे वाहतूक करून साठवला जातो व रेल्वे वॅगन्समध्ये भरून रेल्वे मार्गाने पाठविला जातो. कोळसा ट्रक मधून उतरविताना तसेच वॅगन्समध्ये भरताना कोळशाची धुळ परिसरात पसरते. जिल्हा आरोग्य अधिकारी यवतमाळ यांच्या दिनांक १८.०३.२०१७ च्या अहवालान्वये, कोळशाच्या रेल्वे साईडींगमुळे रेल्वेस्टेशन लगत असलेल्या नागरिकांवर या प्रदूषणाचा त्रास होत असल्याचे कळविले आहे.

(२) व (३) ही बाब रेल्वेच्या अखत्यारीतील आहे.

लातूर येथील महिला तंत्रनिकेतन विद्यालय सुरु ठेवणे बाबत

(५०) ८४४९५ (२०-०४-२०१७). श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर येथील शासकीय निवासी महिला तंत्रनिकेतन विद्यालय बंद करण्याचा शासनाने दिनांक ४ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी घेतलेला निर्णय रद्द करून सदर महिला साठी असलेले स्वतंत्र विद्यालय सुरु ठेवण्याबाबत लातूर ग्रामीण येथील स्थानिक लोकप्रतिनिधिनी दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.पालकमंत्री,लातूर यांच्याकडे निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय.

- (२) असल्यास, सदर शासकीय निवासी महिला तंत्रनिकेतन विद्यालय बंद करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, शासनाने मराठवाड्यातील विद्यार्थ्यांची व पालकांची होत असलेली मागणी लक्षात घेता सदर विद्यालय मुलींच्या सोयीसाठी पूर्ववत सुरु ठेवण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे (१३-०६-२०१७) : (१) होय,

(२) व (३) सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षाकरीता राज्यातील शासकीय व शासन अनुदानित अभियांत्रिकी पदविका महाविद्यालयातील पदविका अभ्यासक्रमाची एकूण २२८१० इतकी प्रवेश क्षमता आहे. त्यापैकी १९९७० इतक्या जागा भरलेल्या असून २८४० इतक्या जागा रिक्त आहेत. विविध पदविका अभ्यासक्रमांच्या अंतिम वर्षात शिकणाऱ्या एकूण विद्यार्थ्यांपैकी ९०% पेक्षा जास्त विद्यार्थी अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमांना थेट द्वितीय वर्षासाठी प्रवेश घेण्यास इच्छुक असतात. राज्यातील प्रत्येक विद्यापीठ क्षेत्रात एक शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय असावे असे शासनाचे धोरण आहे. नवीन स्वतंत्र शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयाची निर्मिती करावयाची झाली तर त्यास प्रथम चार वर्षाकरीता सुमारे रु.७२ कोटी इतका खर्च अपेक्षित आहे. सदर वस्तुस्थिती विचारात घेऊन शासनाच्या उपलब्ध साधन संपत्तीचा व मनुष्यबळाचा जास्तीतजास्त वापर करून अल्प खर्चात शासकीय तंत्रनिकेतनातील पदविका अभ्यासक्रम टप्प्या टप्प्याने बंद करून श्रेणीवर्धनाने अभियांत्रिकी महाविद्यालय सुरु करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

तसेच सदर ठिकाणी पदविका महाविद्यालयाबरोबरच पदवी महाविद्यालयही चालू करण्याबाबत शासन प्रयत्नशिलआहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.